

Utbildningsinspektion i Bergsbyskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bergsbyskolan och besökt skolan den 8–9 november 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades rektor, representanter för lärare, förskollärare, personal inom skolbarnsomsorg, specialpedagoger, skolsköterska, elever samt föräldrar med barn i förskoleklass och olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakt-

tagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Bergsbyskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	32
Grundskola	217

Källa: Bergsbyskolan

Verksamheterna i Bergsbyskolan är organiserade i tre spår, A-, B- och C-spåret. Varje spår innehåller en förskoleklass, en 1–2, en 3–4 och en 5–6 samt en avdelning av skolbarnsomsorg knuten till respektive spår. Verksamheterna bedrivs i tre olika byggnader; gula skolan, röda skolan och Loket. Röda och gula skolan ligger intill varandra och Loket ligger fem minuters promenadväg därifrån.

Bergsbyn ligger cirka 10 km från Skellefteå och bebyggelsen består mestadels av villor. Skolan samarbetar i hög utsträckning med byns kyrka och idrottsförening och är således den del av samhället som många har gemensamt och den plats där Bergsbyborna mestadels träffas i samband med olika evenemang som skolan, föräldrarna, kyrkan och idrottsföreningen tar initiativ till.

Bedömningar

Samlad bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Bergsbyskolan överlag bedrivs på ett bra sätt. Kompetent och engagerad personal arbetar för att eleverna ska få en god utbildning. Rektorn är väl insatt i verksamheten och är drivande i skolans utvecklingsarbete. Skolans värdegrundsarbete resulterar i en lärandemiljö som förefaller vara trygg och trygg. Eleverna är öppna och lätta att få kontakt med. Vid skolan finns en tydlig struktur som bidrar till att skapa en lugn och rofylld inlärningssituation för eleverna.

Skolan har rutiner för att tidigt upptäcka och vidta åtgärder för elever i behov av särskilt stöd. Enligt inspektörerna bör dock skolan i högre grad verka för ett inkluderande synsätt i sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd. Arbetet med de individuella utvecklingsplanerna bör också utvecklas.

Skolan har goda förutsättningar i form av väl anpassade lokaler, god tillgång till läromedel och annan utrustning. Personaltätheten är högre än riksgenomsnittet, men något lägre än snittet för kommunen.

Skolan bör också arbeta för att eleverna utvecklar sina kunskaper om de mål som styr utbildningen och på så sätt också bli mer delaktiga i utbildningens innehåll och utformning. Skolan kan arbeta mer aktivt för att träna elever i demokratiska arbetssätt och också bättre stimulera elevernas intresse för sin egen utbildning och för skolgemensamma frågor. Eleverna måste exempelvis stimuleras att delta i utformningen av skolans ordningsregler.

Det är inspektörernas bedömning att skolans dokumentation, uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen måste förbättras. Analysen av de samlade resultaten måste också ligga till grund för skolans utveck-

lingsarbete och leda till åtgärder för högre måluppfyllelse. Likaså måste skolans kvalitetsredovisning tydligare kopplas till de nationella målen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolan anordnar inte elevens val enligt förordningen (2 kap. 19 – 20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta för att förbättra elevernas kunskaper om de mål som styr utbildningen.
- Skolan måste arbeta för att alla elevers individuella utvecklingsplaner utvecklas så att de verkligen blir framåtsyftande och att de grundar sig på en uppföljning och utvärdering av elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling i relation till läroplanens och kursplanernas mål.
- Skolan kan i högre utsträckning verka för ett inkluderande synsätt avseende elevers behov av särskilt stöd.
- Skolan bör arbeta för att eleverna får delta i framtagandet av ordningsreglerna.
- Skolan måste utveckla sin likabehandlingsplan så att den bättre svarar mot de krav som lagen ställer.
- Skolan kan arbeta mer aktivt för att träna elever i demokratiska arbetssätt och också bättre stimulera elevernas intresse för sin egen utbildning och för skolgemensamma frågor.

Kunskaper

Enligt skolans egen statistik visar resultaten av de nationella ämnesproven i engelska, svenska och matematik att flertalet elever når målen för årskurs 5 i dessa ämnen under de senaste åren. Resultaten från 2007 visar dock att resultaten i matematik har försämrats något. Skolan har uppmärksammat detta och har också initierat ett arbete för att analysera och följa upp orsakerna för att kunna vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att skolan har system för att redovisa och följa upp elevernas måluppfyllelse i svenska, matematik och engelska, men att skolan saknar en systematik i dokumentation, uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat också i de övriga ämnena.

Eleverna har i varierande grad kunskap om de mål som styr utbildningen. Situationen är olika beroende på vilket spår eleven tillhör och kan också vara beroende av undervisande lärare. Kunskap om målen är en förutsättning för att eleverna ska kunna vara med och utöva inflytande över sin egen utbildning. Därför bedömer inspektörerna att skolan bör arbeta för att eleverna utvecklar sina kunskaper om de mål som styr utbildningen så att eleverna kan vara mer delaktiga i utbildningens innehåll och utformning. Eleverna bör involveras för att

också utveckla sin förmåga att själva bedöma sina resultat och i högre grad göras delaktiga i utvärderingen av undervisningen.

Lärarna deltar i ett skolområdesgemensamt arbete kring betyg och bedömning, där de tillsammans jämför elevarbeten och tar fram så kallade matriser i vissa ämnen. Diskussionerna upplevs av personalen som givande och bidrar till att skapa en högre grad av samsyn i såväl målbeskrivningar som i bedömningar. Inspektörerna menar att det är ett vällovt initiativ och att diskussionerna bör fortsätta.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklass är anpassad efter barnens behov av lekfull förberedelse för skolans verksamhet. Även skolans verksamhet och undervisning anpassas överlag till elevernas olika behov och enligt personalen har skolan upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever. Inspektörerna konstaterar dock att de individuella utvecklingsplanerna är av skiftande kvalitet och bedömer att skolan måste arbeta för att alla elevers individuella utvecklingsplaner utvecklas så att de verkligen blir framåtsyftande och att de grundar sig på en uppföljning och utvärdering av elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling i relation till läroplanens och kursplanernas mål. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Det är också inspektörernas bedömning att skolan har rutiner för att uppmärksamma och ge stöd till elever i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram utarbetas för dessa elever och elevens vårdnadshavare erbjuds möjlighet att delta i utarbetandet. Vid skolan finns tre specialpedagoger. En är knuten till årskurserna 3–6, en till årskurserna 1–2 och en tredje har en del av sin tjänst riktad speciellt mot förskoleklassens behov. Detta innebär att skolan är väl rustad för att uppmärksamma och ta itu med barns och elevers behov av särskilda stödinsatser.

Under innevarande läsår har rektorn tagit initiativ till att skapa ett speciellt elevhälsoteam vid skolan, dit skolans specialpedagoger är knutna och där även skolköterskan och rektorn ingår. Ambitionen är att ha beredskap för inte bara de kunskapsmässiga behoven av särskilt stöd utan även för behov av mer social karaktär. Det särskilda stödet ges i stor utsträckning exkluderande. Det innebär att elever får enskilt stöd eller stöd i mindre grupperingar utanför klassens ram. Principen i skollagstiftningen är att det särskilda stödet ska ges inkluderande, det vill säga att ambitionen bör vara att så långt det är möjligt låta behoven av särskilt stöd påverka lärmiljön och organisationen av undervisningen. Enligt inspektörerna bör skolan i högre grad verka för ett inkluderande synsätt i sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd.

Utvecklingssamtal hålls varje termin med elever och deras vårdnadshavare. I övrigt hålls kontakt med hemmen via daglig kontakt, kontaktböcker, föräldramöten och skolråd samt vid olika aktiviteter som arrangeras vid skolan. Skolan får genomgående beröm för sitt sätt att sköta både intern och extern information.

Normer och värden

Vid skolan bedrivs värdegrundsarbete med hjälp av olika material och aktiviteter. I varje klass finns så kallade spanare utsedda, som klasskamraterna kan vända sig till. Skolans värdegrundsarbete resulterar i en lärandemiljö som förefaller vara trygg och trivsamt. Det råder ett positivt arbetsklimat och stämningen mellan elever och mellan elever och vuxna är överlag god. Förhållningssättet präglas av ömsesidig respekt. I intervjuer framkommer att den allmänna uppfatt-

ningen är att skolan tar tag i problem när de dyker upp och agerar för att lösa dem.

Skolan har tagit fram ordningsregler. De är förankrade hos både elever och personal på skolan och finns anslagna i varje klassrum. Inspektörerna bedömer dock att skolan bör arbeta för att eleverna i högre utsträckning görs delaktiga i framtagandet av ordningsreglerna.

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling ska varje skola upprätta en likabehandlingsplan. Planen ska vara anpassad till den egna verksamheten, utgå från en aktuell kartläggning av situationen på skolan och årligen följas upp och utvärderas. Bergsbyskolan har upprättat en likabehandlingsplan. Inspektörerna kan konstatera att planen syftar till att främja barns och elevers lika rättigheter. Planen behandlar dock inte alla verksamheter, den är inte daterad och den utgår inte tydligt ifrån en kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder under det kommande året. Dessutom ska planen utvärderas och revideras varje år. Utvärderingen ska redovisas i kvalitetsredovisningen och barn och elever ska finnas med i arbetet enligt förordningen (SFS 2006:1083). Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla sin likabehandlingsplan så att den svarar mot de krav som lagen ställer.

Skolan har ett elevråd som sammanträder en gång i månaden och består av en representant och en ersättare för varje klass. Klassråd hålls ibland och vid behov. Det är ändå inspektörernas bedömning att skolan kan arbeta mer aktivt för att träna elever i demokratiska arbetssätt och också bättre stimulera elevernas intresse för sin egen utbildning och för skolgemensamma frågor. Vid skolan finns ett aktivt skolråd, bestående av rektorn och representanter för föräldrar med barn i alla årskurser.

Inspektörernas bedömning är att det vid Bergsbyskolan bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete som också visar goda resultat i umgängesklimatet vid skolan.

Ledning och kvalitetsarbete

Bergsbyskolan leds av en rektor, som under innevarande läsår är anställd som vikarierande rektor. Rektor har tidigare varit verksam som lärare vid en annan skola i kommunen och har både genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt. Under året har rektor också genomgått kommunens ledarutbildning. Till sin hjälp har rektor utsett fyra gruppleddare, det vill säga en representant för varje spår samt en från förskoleklass. Inspektörerna bedömer att rektor tar det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot de nationella målen. Det är också inspektörernas bedömning att rektor överlag fattar beslut enligt bestämmelserna och är väl förtrogen med den dagliga verksamheten. Personalen har i hög utsträckning utbildning för den verksamhet de bedriver och personaltätheten vid skolan är högre än riksgenomsnittet men något lägre än snittet i kommunen.

Eleverna erbjuds under årskurs 6 att prova på undervisning i moderna språk; tyska, franska och spanska för att underlätta valet av språk i årskurs 7. När det gäller elevens val är organisationen oklar. Vid inspektionstillfället pågick ingen sådan undervisning och under årens lopp har utbud och organisering av elevens val varierat och ofta bedrivits i form av temadagar. Inspektörerna bedömer att skolan måste försäkra sig om att alla elever under sin tid på skolan får möjlighet att bredda eller fördjupa sina kunskaper i något av skolans ämnen under den tid som avsatts för elevens val.

Enligt läroplanen för grundskolan krävs att undervisningsmålen ständigt prövas, att resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever. Som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten ska varje skola också varje år upprätta en kvalitetsredovisning. I denna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildnings måluppfyllelse redovisas.

Inspektionen visar att vid Bergsbyskolan sker viss uppföljning och utvärdering kontinuerligt i arbetslagen, vid arbetsplatsträffar och träffar med rektor. Enkäter görs med elever, personal och föräldrar. I intervjuer framkommer önskemål från föräldrarnas sida om att vara mer involverade i skolans kvalitetsarbete. Man menar att de enkäter som används i föräldragrupper mer handlar om föräldrarnas engagemang än om innehållet i skolverksamheten.

Det bör också, menar inspektörerna, vara intressant för skolan att veta hur det går för de grupper av elever som lämnat skolan och en analys av skolans resultat över tid bör ge värdefull information om hur verksamheten kan utvecklas för att nå än högre måluppfyllelse. Likaså bör en analys av flickors och pojkars resultat kunna ge uppslag och idéer för fortsatt utveckling av undervisningens innehåll och metoder. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin systematiska uppföljning och analys av de samlade kunskapsresultaten och låta den analysen ligga till grund för förbättringar av verksamheten.

En skolas kvalitetsredovisning ska utvärdera verksamheten mot de nationella målen, men också fungera framåtsyftande och ligga till grund för verksamhetsplanering och utvecklingsinsatser för det kommande läsåret. Bergsbyskolan har en kvalitetsredovisning som utvärderar verksamheten mot kommunens prioriterade mål och utvecklingsområden. Kopplingen till de nationella målen framgår dock inte tydligt. Inspektörerna konstaterar att det finns goda ambitioner, men bedömer ändå att skolan bör arbeta för att förbättra sitt kvalitetsarbete och se till att kvalitetsredovisningen tydligare kopplas till de nationella målen. De slutsatser som dras i kvalitetsarbetet och redovisas i kvalitetsredovisningen bör leda till åtgärder för förbättrad måluppfyllelse. Skolan bör också arbeta för att göra kvalitetsredovisningen till ett levande dokument bland skolans intressenter.

Datum	Ort
2008-05-27	Umeå

Agnetha Burström
Pär Axelsson